

3510742102 "Projectgroep EnergiePrestatie van Gebouwen"**Verslag Projectgroep NTA 8800 dd 4 november 2020**

Document type: Meeting report

Datum van document: 2020-11-16

Reactie NL: INFO

Opmerking secretaris: -

E-mailadres secretariaat: katrien.volleman@nen.nl

Commissie webadres: <https://isolutions.iso.org/ecom/livelink/open/49459044>

VERSLAG

DOCUMENTNUMMER
N0240

DATUM
13 november 2020

ONDERWERP
Projectgroep NTA 8800

DOCUMENTNUMMER
2020-N0240

PAGINA
1/9

SECRETARIS
Katrien Volleman

DATUM
13 november 2020

VERGADERINGNUMMER
2020-04

AANVANG
10.00 uur

EINDTIJD
13.00 uur

VERGADERDATUM
4 november 2020

PLAATS
NEN, Webmeeting

Presentielijst (*=agendalid)

Naam	Belanghebbende	Aanwezigheid
Harm Valk (voorzitter)		Aanwezig
Albert Koedam	Aedes	Aanwezig
Guus Gijsbers	AvEPA	Afwezig
Peter Poell / Helen Visser	Bouwend Nederland	Afwezig
Frank Agterberg	Vereniging Warmtepompen	Aanwezig
Martin Mooij	DGBC	Aanwezig
Bert Elkhuisen	DGBC	Aanwezig
René v.d. Loos	DGMR / softwareontwikkelaars	Aanwezig
Hugo Breuers	FedEC	Aanwezig
Kelly Greene	ISSO	Aanwezig
Theo Smits	Neprom	Aanwezig
Ivo van Rooy	NVTB	Aanwezig
Philippe van der Beesen / Ruud Geerligs	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	Aanwezig
Christiaan Nijboer	Rijksvastgoedbedrijf	Afgemeld
Jeroen de Roos	Romazo	Aanwezig
Martin Straver	Romazo	Aanwezig
Wil van Ophem	InstallQ	Aanwezig
Marleen Spiekman	TNO	Aanwezig
Daniel Awater	Vereniging Energie-Nederland	Aanwezig
Wim Plokker	VABI Software B.V. / softwareontwikkelaars	Aanwezig
Co Koning	Vastgoedbelang	Aanwezig
Arthur Barendregt	Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland	Afwezig
Jan Roelof Hoving	Vereniging Eigen Huis	Afwezig
Henk Bakker	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Afwezig
Coen van der Sande	VFK	Afgemeld

Walid Atmar	VLA	Aanwezig
Jan Verdonck	VLA	Aanwezig
Jan Zeguers	NSVV	Aanwezig
Annemarie Costeris	NVDE	Afgemeld
Fred Vos	Techniek Nederland	Afgemeld
Fred Brouwers*	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Aanwezig
Rob Kotte (secr. Programmaraad)	NEN	Aanwezig
Katrien Volleman (secr. Projectgroep)	NEN	Aanwezig

1 Welkom en Opening

De voorzitter opent de vergadering, heet iedereen van harte welkom.

2 Vaststellen agenda – N0233

De agenda is enigszins gewijzigd. Er zijn een aantal punten toegevoegd aan agendapunt 3 'ingekomen stukken'. De gewijzigde agenda wordt na de vergadering via Isolutions gedeeld.

3 Mededelingen en ingekomen stukken

Mededelingen

A. Bericht van verhindering

Het secretariaat heeft afmeldingen gekregen van Fred Vos, Christiaan Nijboer, Annemarie Costeris en Coen van der Sande.

Bert Elkhuisen moet de vergadering een half uur verlaten van 11.00 tot 11.30 uur i.v.m. een andere afspraak.

Martin Mooij geeft aan de vergadering om 11.00 uur te moeten verlaten i.v.m. een ander overleg.

B. Terugblik webinar 'Aan de slag met de EG 2.0'

Kotte geeft een korte terugkoppeling op het webinar dat heeft plaatsgevonden op 13 oktober jl. Tijdens het webinar is een toelichting gegeven over het gehele stelsel EPG dat per 1 januari 2021 in werking treedt. Er waren ruim 1200 aanmeldingen, en 960 mensen hebben het webinar uiteindelijk live gevolgd. Na afloop is het bovendien nog 1500 keer teruggekeken. De live kijkers hebben het webinar beoordeeld met een tevredenheidsscore van 7.8. De betrokkenen kijken erg tevreden terug op dit webinar. De presentaties en het webinar zijn terug te kijken via deze [link](#).

Ingekomen stukken

De documenten bij deze ingekomen stukken zijn kort voor de vergadering ontvangen en daardoor voorafgaand aan de vergadering nog niet gedeeld met de leden. Deze zullen na afloop worden gedeeld.

A. Verzoek BCRG en VWP prestaties warmtapwatertoestellen

Op dit moment zijn er voor warmtepompen veel verklaringen van toepassing. Momenteel wordt in NTA 8800 voor de bepaling van de prestatie van een warmtapwatertoestel uitgegaan van twee taptesten, terwijl de Europese Ecodesign richtlijn stelt dat slechts één taptest nodig is. De BCRG en de Vereniging Warmtepompen verzoeken de Projectgroep daarom om dit met elkaar op één lijn te brengen. Het betreft een aanpassing die enkel van toepassing is op waarden die in de kwaliteitsverklaring staan en heeft daarom geen effect op de software of opnameprotocollen.

De rapporteur is akkoord er werkt een voorstel uit voor aanpassing van de NTA waardoor voor verklaringen van reeds bestaande c.q. reeds geleverde warmtapwatertoestellen die zijn getest in het kader van Ecodesign, niet een extra test uitgevoerd hoeft te worden.

Besluit 6/20

De rapporteur krijgt mandaat om dit voorstel uit te werken en mee te laten nemen voor 1 januari 2021. Uitgangspunt is dat de aanpassingen zoals genoemd geen invloed hebben op de planning van de opnameprotocollen, BRL-en en software. Als dat het geval is dan zal de wijziging pas doorgevoerd in 2021.

Agterberg bevestigt dat de software niet lijkt te hoeven worden aangepast, de invoer moet worden veranderd. VWP wil voorkomen dat er een extra test moet worden gedaan uit het extra meetpunt. Dit moet afgeleid kunnen worden uit de bestaande meetresultaten.

Actie 25/20

Daarnaast is er ook het verzoek om nog eens te kijken naar de bestaande bepalingsmethode in de NTA waarmee onderzocht wordt of een verklaring opgesteld kan worden voor nieuwe toestellen aan de hand van één meetpunt en een stilstandverliesmeting. NEN voegt dit toe op de lijst met toekomstige onderwerpen met een hoge prioriteit.

B. TO-juli invloed kopgevels en tussenwoningen

Dit onderwerp is reeds besproken tijdens de vorige vergadering van de Projectgroep op 2 september jl. Op basis hiervan is besloten dit punt voorlopig niet aan te passen en hier is een toelichting over op de website www.gebouwenenergieprestatie.nl middels een [FAQ](#) geplaatst. Dhr. Crone heeft hierover contact gezocht, maar ook het Lenteakkoord heeft dit aangekaart.

Koedam vraagt wat dit betekent voor de TO-juli eisen; worden deze aangepast omdat de parameter niet stabiel lijkt te zijn? Dit heeft ook effect op de examens.

Valk reageert dat het niet zo is dat de parameter niet stabiel is. Dit commentaar is in lijn met het eerdere commentaar dat is ontvangen. Geen reden om het direct aan te passen, maar wel reden om het op de lijst met toekomstige onderwerpen toe te voegen met hoge prioriteit, waaruit dan kan blijken of het aangepast moet worden.

Koedam reageert dat hij het jammer vindt dat het zo moet gaan, maar snapt de problematiek in de breedte. Dus met die opmerking stemt hij in.

C. Tweetraps opwekking collectieve installaties

Van der Loos ligt toe dat het een situatie betreft die in nieuwbouwwoningen veel wordt toegepast. Toestellen worden in serie gezet en dragen gezamenlijk zorg voor verwarming en warmtapwater. Dergelijke systemen kunnen met de NTA niet goed beoordeeld worden, configuratie in serie is niet beschikbaar in de NTA.

Actie 26/20

Het onderwerp 'tweetraps opwekking collectieve installaties' wordt toegevoegd aan de lijst met toekomstige onderwerpen met een hoge prioriteit.

4 Verslag vergadering nr. 03 – 2 september 2020

A. Verslag vergadering 2 september 2020

Brouwers heeft twee opmerkingen:

- Pag. 6: 'lopende onderwerpen'. Hierin worden de voorwaarden beschreven waaraan een wijzigingsvoorstel voor de NTA aan moet voldoen, maar er ontbreken een aantal punten. De wijziging mag ook geen noemenswaardige invloed hebben op TO-juli, op inijking van de labelklasse en het mag geen vertraging opleveren voor de software.
- Pag. 9: basis en detailmethode staan genoemd, maar dit moet zijn basis- en detailopname.

Atmar merkt op dat er een aantal onderwerpen ter discussie liggen die zijn afgestemd tussen een aantal personen van de projectgroep en de rapporteur. Hij vindt het van belang dat zaken ook worden gedeeld met de betreffende Taakgroep.

Valk reageert dat de Taakgroepen sinds begin dit jaar niet meer actief zijn. Momenteel worden zaken afgestemd met de rapporteur en, indien nodig, met leden van de normsubcommissie of werkgroep binnen de Klimaatkolom. Dit ter voorbereiding op de overdracht van NTA 8800 naar de Klimaatkolom.

Van der Loos geeft aan dat in het vorige vergadering is gesproken over de afrondingsregels voor douche-WTW. Dit grijpt ook terug op het ingekomen stuk dat is ontvangen van BCRG en de VWP.

B. Actiepuntenlijst

Zie de separate actiepunten- en besluitenlijst.

5 Update stelsel EPG

A. Stand van zaken ontwikkeling

a. Verwerking lopende onderwerpen in NTA 8800 (N0226).

Valk loopt het overzicht door een geeft een korte toelichting. Dit zijn de onderwerpen waarvoor 1 oktober een aanpassingsvoorstel is ingediend voor verwerking in de NTA, de software en de opnameprotocollen. Aan de hand van de procedure voor het verwerken van aanpassingen (N0219) is bekeken of een voorstel verwerkt kon worden. In het overzicht is toegelicht waarom dit wel of niet het geval was. Onderwerpen die niet verwerkt konden worden zijn op de lijst met toekomstige onderwerpen gezet.

b. Rekensoftware

Door de softwareleveranciers wordt momenteel gewerkt aan de laatste aanvullende testen waarna begonnen wordt met de attestering van de nieuwe softwareversies, zodat er nieuwe geattesteerde software beschikbaar is per 1 januari 2021 met de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel.

c. Kwaliteitsborging

Er wordt momenteel gewerkt aan het opstellen van wijzigingsbladen bij de BRL-en 9500 U en W. Het is de intentie om hier vanuit de wetgeving naar de verwijzen per 1 januari 2021, zodat de aansluiting op de kwaliteitsborging en daarmee certificering van EP adviserende organisaties is geborgd.

d. Opleidingen

Het NEN secretariaat heeft signalen gekregen over de kwaliteit van de examens en het aantal vakbekwame adviseurs per 1 januari. Hierover heeft vanuit de Programmaraad afstemming plaatsgevonden met de betrokken partijen hoe dit te verbeteren. Het aantal mogelijkheden om examens af te nemen moet zo hoog mogelijk zijn en daarnaast worden adviseurs gestimuleerd examen te gaan doen.

Valk vraagt of dit nog effect heeft op de NTA zelf. Komen er zaken uit de opleidingen naar voren die van toepassing zijn op de NTA en daardoor de Projectgroep?

Kotte reageert dat als dit zo blijkt te zijn dit via de Programmaraad bij de Projectgroep zal worden belegd. Hier is vooralsnog geen sprake van.

B. Publicatie nieuwe versie NTA 8800

Volleman licht toe dat NEN voornemens is om per 1 januari 2021 een nieuwe versie van NTA 8800 te publiceren, NTA 8800:2020+A1:2020. In dit document zullen alle interpretaties en omissies zijn verwerkt die voort zijn gekomen uit de softwareontwikkeling, evenals kleine inhoudelijke aanpassingen sinds de publicatie van NTA 8800:2020 per 1 juli 2020.

Tijdens de publicatie in juli waren de zaken uit het interpretatieblad geïntegreerd in de NTA. NTA 8800:2020+A1:2020 zal ook een integrale versie zijn, maar de wijzigingen worden weergegeven in de tekst met 'A1', zodat voor de lezer duidelijk is wat er veranderd is en hiervoor niet terug gekeken hoeft te worden in het interpretatiedocument.

Brouwers vult aan dat in de loop van september duidelijk werd dat in ieder geval nog een wijzigingsblad bij BRL 9500 zou worden gepubliceerd. Omdat dit toch nodig zou zijn, diende de wetgeving opnieuw aangepast te worden, waardoor de mogelijkheid ontstond om ook een nieuwe versie van NTA 8800 te publiceren evenals wijzigings- en interpretatiedocumenten bij de opnameprotocollen, zodat alles op 1 januari op één lijn zou zijn.

Koedam concludeert dat er in hoofdstuk 6 een onduidelijkheid zit die naar voren kwam door de BRL. Het was nog niet aangepast in de stukken die zijn verstuurd. Het betreft de interpretatie van de definitie van zorgfunctie in de NTA en de bouwregelgeving.

Volleman reageert dat ze deze vraag bij de betreffende rapporteur heeft voorgelegd en verwacht snel duidelijkheid te kunnen geven.

Besluit 7/20

Allen gaan akkoord met de publicatie van NTA 8800:2020+A1:2020.

C. Resultaten praktijktoets

Praktijktoets is na de vorige vergadering van de Projectgroep gedeeld (N0221). Wanneer hier actiepunten uit voortkomen voor de Projectgroep dan zal de Programmaraad hier opdracht voor geven.

Awater geeft aan dat zijn collega Anja Jolman in september een vraag heeft gesteld over het aandeel hernieuwbaar van tapwater. Dit zou in ieder geval in één van de softwarepakketten niet goed opgenomen zijn. Awater vraagt of in de praktijktoets hier nog iets over naar voren is gekomen. Hij heeft dit zelf niet terug kunnen vinden.

Breuers reageert dat hier in de praktijktoets niet naar gekeken is. Dit zou bij de EDR-testen naar voren moeten komen.

Plokker reageert dat externe warmtelevering in de EDR-testen zit, maar hij weet niet zeker of het in de eerste set zat. Dit was een beperkte set testen voor de attestering van 1 juli waarop de praktijktoets was gebaseerd. Het vormt sowieso onderdeel van de tweede set testen voor de attestering eind dit jaar.

Valk concludeert dus het naar voren zou moeten komen uit de EDR-testen die voor 1 januari worden afgenomen. Dus mocht er een verschil zijn dan wordt dat hiermee recht getrokken.

6 Lopende onderwerpen

A. Processtappen verwerking van aanpassingen NTA 8800

Valk licht toe dat dit document is opgesteld voor het verwerken van aanpassingen voor 1 oktober. Ook na inwerkingtreding van het stelsel op 1 januari zullen de voorwaarden die genoemd staan in het document grotendeels van toepassing zijn, zoals dat het geen invloed mag hebben op de BENG-grenswaarden en de inijking, tenzij er een aanpassing daarvan aan de orde is; dat laatste zal altijd in afstemming met BZK moeten plaatsvinden.

Breuers vraagt of het ook niet handig is om ISSO reeds te betrekken voor de opnameprotocollen en andere aspecten van de bouwregelgeving.

Brouwers sluit zich aan bij Breuers. Er moet goed gekeken worden naar het halen van de energieprestatie-eisen. Uitgangspunt is dat het geen invloed heeft, maar er moet gekeken worden wat het beoogde effect is van deze punten en dan moet bezien worden of het wordt geaccepteerd. Daarbij merkt hij wel op dat het natuurlijk niet wenselijk is dat bij elke aanpassing het volledige stelsel aangepast moet worden.

Valk concludeert dat een wijzigingsvoorstel niet alleen moet kijken wat voor technische wijzigingen gemaakt moeten worden. Er moet ook een verkenning worden gedaan wat het effect is van deze wijzigingen op bijv. de BENG-eisen en de inijking. Daarnaast wordt gekeken wat het effect is van alle zaken samen en dan is het aan BZK om te besluiten of dit al dan niet leidt tot een nieuwe inijking. Als daar sprake van is dan wordt de markt daarin betrokken aangezien zij ook behoefte heeft aan stabiliteit.

Koedam is blij met deze processtappen en sluit zich aan bij de vorige sprekers. Bij de tweede bullit zou zijn voorstel zijn; geen beperking of een positieve invloed op de opnametijd, zodat ook een stimulans wordt gegeven voor het verkorten van de opnametijd. Daarnaast kan het ook gaan over beleidsmatige factoren.

Actie 27/20

Met de aanvullingen uit de Projectgroep stelt NEN een nieuwe versie op met de randvoorwaarden voor toekomstige aanpassingen. Die versie wordt geagendeerd voor de eerstvolgende vergadering in 2021.

B. Actualiseren lijst toekomstige onderwerpen

De lijst met toekomstige onderwerpen wordt doorgelopen. Er zijn nu wat nieuwe onderwerpen aan toegevoegd op basis van de zaken die eerder in de vergadering zijn besproken. Hier zal een prioritering aan gegeven moeten worden.

- Punt 48 'Bijlage Q': het is aan de sector om de waardering van de modulaire warmtepompen mee te nemen in een herziening van de Europese normen, zodat Bijlage Q uit de NTA op termijn kan komen te vervallen. Daarom wordt het van lijst met toekomstige onderwerpen gehaald.
- Punt 51 'Tijdsfracties en U-waarde rolluiken': de waardering van rolluiken voor zonwering is toegevoegd in de NTA, maar er moet nog nader beoordeeld worden of rolluiken eenzelfde tijdsfractie moet krijgen als andere zonwering. Dit moet in de toekomst uit de praktijktoepassing blijken. De Europese branchevereniging is reeds actief om dit verder te onderzoeken. Het onderwerp krijgt lage prioriteit in afwachting van ontwikkelingen in de markt.
- Punt 52 'Onderbouwing forfaitaire waarden koudelevering': dit krijgt prioriteit midden
- Punt 53 'Onderbouwing daglichtregeling': er is momenteel een meer pragmatische methode bedacht die minder tijdrovend is voor het maken van een opname. Het is bovendien onder vrij grote tijdsdruk gemaakt, waardoor een nadere onderbouwing van de consequenties misschien nog gewenst is. Gertjan Verbaan is de aangewezen persoon om deze onderbouwing op schrift aan te leveren. Het onderwerp krijgt prioriteit midden.
- Punt 54 'U-waarde declaratie dakkoepels': dakkoepels worden in de NTA momenteel beschouwd als horizontaal raam, er is aanleiding om hier een forfaitaire waarde aan toe te kennen. Het onderwerp krijgt een gemiddelde prioriteit.
- Punt 55 'Tweetraps opwekking verwarming en warmtapwater collectieve installaties': dit is een veelvoorkomende situatie bij nieuwbouwwoningen. Een voorstel moet uitgewerkt worden door deskundigen, wellicht middels een ad hoc werkgroep onder normsubcommissie 35107426 'EPB en verwarming'. Daarom krijgt het een hoge prioriteit.
NEN neemt hierover contact op met de secretaris van de NsC 'EPB en Verwarming'.
Agterberg wil hiervoor betrokken worden vanuit VWP, Awater sluit ook graag aan namens Energie NL.

Actie 28/20

Actie 29/20

NEN past de lijst met toekomstige onderwerpen hierop aan en voegt een categorie aan de lijst toe "reeds klaar voor verwerking" waarin onderwerpen worden genoemd waarbij het aanpassingsvoorstel reeds is uitgewerkt. Bij de zaken die een hoge prioriteit hebben gekregen zal het secretariaat nagaan of

er ook aan gewerkt wordt, zodat de volgende keer de resultaten gedeeld kunnen worden in de volgende vergadering.

7 Vergaderingen 2021

De PG zal ook 2021 tenminste een deel van het jaar en wellicht het hele jaar bijeenkomen om NTA 8800 te onderhouden en verder te verbeteren. Het NEN secretariaat zal hiervoor een Doodle uitsturen voor het inplannen van 4 vergaderingen in 2021.

8 Rondvraag en sluiting

De voorzitter vraagt of er nog zaken zijn voor de rondvraag.

Agterberg meldt dat hij een punt heeft dat buiten de scope van de Projectgroep valt, maar wel relevant is om te noemen. Vanuit de achterban van de Vereniging Warmtepompen krijgt hij te horen dat er soms een discrepantie bestaat tussen de energieprestatievergoeding en de rekenregels van NTA 8800. EPV moet in lijn worden gebracht met NTA 8800. Als dit herkend wordt dan zou hij hier graag over in gesprek gaan met o.a. BZK.

Noot secretaris: op 5 november jl. is de aanpassing van de EPV op NTA 8800 in de [Staatscourant](#) is gepubliceerd, gelijk met de publicatie van de wijzigingsregeling 'inijking energielabels'.

Brouwers merkt op dat er vanuit de houtskeletbouwers en de staalbouwers een vraag is gekomen over tabel 7.10 in de NTA en wilt graag weten of dit reeds is opgelost. Er is hier namelijk een brief over gestuurd naar de minister.

Actie 30/20

Valk gaat na wat de stand van zaken is op dit punt. Er moet inderdaad voor 1 januari duidelijkheid over komen.

Valk dankt iedereen voor de aanwezigheid en actieve participatie in de vergadering en sluit de vergadering om 12.00 uur.